

ňovala k závadnému jednání, zda tedy i po této stránce u obžalovaného šlo o omyl, jenž, nedotýkaje se trestního práva, může býti pokládán za omluvný důvod podle Šu 2 písm. e) tr. zák. Bylo proto odůvodněné v tom směru zmateční stížnosti vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a ježto pro nedostatečnost skutkových zjištění nelze se obejít bez nového hlavního přelíčení, podle Šu 288 čís. 3 tr. ř. věc vrátiti nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí, aniž bylo třeba zabývati se ostatními vývody zmateční stížnosti.

Čís. 2396.

Kromě výjimečných případů Šu 492 tr. zák. lze stíhati urážky proti souboru osob (příslušníkům určitého stavu, vedoucím osobám podniku) jako urážky na cti jen potud, pokud byly míněny jako urážka jednotlivých k tomuto souboru náležejících osob a pokud jim tak bylo rozuměno.

Uražený jednotlivec nemusí býti označen jménem; stačí také jiná na něho se hodící znamení, třebas se výlučně nehodila jen na jeho osobu.

(Rozh. ze dne 31. května 1926, Zm I 657/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v České Lípě ze dne 15. července 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přechinem proti bezpečnosti cti podle Šu 1 zák. ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. a Šu 491 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti jest přiznati oprávnění, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti Šu 281 čís. 9 a) tr. ř. vytýká, že nalézací soud po právní stránce mylně posoudil otázku aktivní legitimace soukromých obžalobců. Nalézací soud přiznal soukromým obžalobcům oprávnění k obžalobě proti obžalovanému, o němž zjišťuje, že jako vydavatel neperiodického tiskopisu »B.« uveřejnil v masopustním čísle tohoto tiskopisu z roku 1925 článek (s ilustracemi) »die Pfäfferei im Sprichwort und Volkswitz«, jímž se cítí obžalobci uraženi na cti, s odůvodněním, že článek »míří na duchovní stav katolické církve, pročez také soukromý obžalobce P. Peter B. a soudruzi jsou oprávněni k soukromé obžalobě, poněvadž se jako příslušníci (duchovního stavu) pro tento svůj stav cítí uraženi«. V dalších důvodech pak vyslovuje soud náhled, že obžalovaný, uveřejniv dotyčné průpovídky (o kněžích a řeholnících), a doprovodiv je nejvýše urážlivými obrázky, daleko překročil meze věcné kritiky, takže se jeho článek jeví »jako špinavý pamflet a nepřipustný útok na duchovní stav, který se tím špiní, v opovrhlivém světle líčí a uvádí ve veřejný posměch«. Nalézací soud jest přesvědčen, že článek vychází ze zřejmého úmyslu urazit, na cti ublížiti,

zlehčiti stavovskou čest duchovních a ji sesměšnití. Právem zdůrazňuje zmateční stížnost obžalovaného proti tomuto odůvodnění, že předmětem urážky jest podle platného trestního práva zásadně a všeobecně jen lidské individuum, tedy jednotlivec, nikoliv větší počet nebo veškerenstvo lidí jako takové. Positivní právo připouští v tom směru výjimku pouze ohledně urážek směřujících proti rodinám, veřejným úřadům nebo zákonem uznaným korporacím (§ 492 tr. zák. a praxe nejvyššího soudu zrušovacího). Nehledě k těmto výjimkám, lze stíhati výtky proti souboru osob (příslušníkům určitého stavu, vedoucím osobám podniku atd.) jako urážku na cti jen potud, pokud byly míněny jako urážka jednotlivých k tomuto souboru náležejících osob a pokud jim tak bylo rozuměno. Nutno ovšem hned dodat, že uražený jednatel nemusí býti samozřejmě označen svým jménem; stačí také jiná na něho se hodící znamení (§§ 488 a 491), třeba se výlučně nehodila jen na jeho osobu (rozh. víd. sb. čís. 480, srov. Lammasch, Grundriss III. vyd. str. 66 a Glaser, Kleine Schriften, 2. vyd. str. 333, 334). O sporné otázce, do jaké míry mohou býti uraženi jednotlivci hromadným označením, soudí Liszt »Lehrbuch des deutschen Strafrechtes« XIX. vyd. str. 343 takto: Označení, jako »berlínské duchovenstvo« nebo »brunšvičtí poručíci« nutno pokládati za dostatečné, jakmile znatelným způsobem označují jednotlivé osoby, i kdyby zůstávalo pochybno, který jednatel jest míněn. Naproti tomu všeobecná označení jako »židé«, »bursiáni«, »profesoři« by nebyla způsobila odůvodnění urážky (a také ne legitimaci k obžalobě).

Z oněch úvah plyne pro souzený případ, že obsah závadného článku, který podle přesvědčení prvního soudu zlehčuje celý duchovní stav katolické církve, by mohl po případě tvořiti skutkovou podstatu přečinu podle §u 303 tr. zák. (jako zlehčování církevního zařízení, kněžské instituce); soukromožalobní přečin urážky na cti podle §u 491 a §u 1 zák. čís. 124/24 (s veřejnožalobním deliktem po případě souběžný) však jen tenkrát, kdyby bylo zjištěno, že obžalovaný svým hanlivým článkem mířil na určitý, buď místně nebo jinak ohraničený kruh příslušníků kněžského stavu, ať je již výslovně jmenoval nebo jen znameními na ně se hodícími oním způsobem naznačil, a, že důsledkem toho bylo by lze soukromým obžalobcům přiznati obžalobní právo jen v případě, kdyby bylo zjištěno, že náležejí do kruhu oněch příslušníků kněžského stavu, proti nimž článek čelil. Tomu by mohlo tak býti v případě, kdyby soud na základě skutkových okolností souzeného případu — na př. z okolností, že masopustní číslo tiskopisu B. vyšlo ve V. a obsahovalo buď vesměs nebo z převážné většiny příspěvky týkající se osob a poměrů z kraje, v němž soukromí obžalobci žijí a jako duchovní působí (město V., Š., R. a jejich okolí) — dospěl k přesvědčení, že obžalovaný uveřejněním článku, který obsahuje pouze všeobecné hanlivé výroky o kněžích a mniších, mířil na místní katolické kněze, tedy také na soukromé obžalobce a že tudíž měl na mysli určitý okruh duchovních. Takového zjištění však následkem mylného právního posouzení otázky v rozsudku není a na neúplném podkladě skutkových zjištění v něm obsažených nelze však spornou otázku legitimace obžalobců

rozřešiti. Proto bylo vyhověti důvodné zmateční stížnosti, aniž bylo třeba zabývat se i dalšími vývody zmateční stížnosti s hlediska Šu 281 čis. 4, 5, 8 a 10 tr. ř., zrušiti napadený rozsudek jako zmatečný a vrátiti věc nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí, při čemž bude na soudu prvé stolice, by také zjistil, zda všichni soukromí obžalobci přináležejí k duchovnímu stavu římsko-katolické církve a, by v případě, kdyby dospěl znovu k přesvědčení o vině obžalovaného, toto své přesvědčení řádně odůvodnil jak po stránce objektivní, tak i po stránce subjektivní — přihlížeje k jednotlivým zažalovaným výroky a obsahu jednotlivých obrazů.

Čís. 2397.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.).

Zástupem (§ 39 čis. 2 zákona) jest větší počet lidí, náhodou současně přítomných a nacházejících se v takovém místním a časovém poměru k pachateli, že jeho čin mohl býti postřehnut (slovní výrok slyšen) kýmkoliv z nich.

Způsobilost ohroziti obecný mír v republice (§ 14 čis. 5 zákona) nevylučuje okolnost, že byl závadný výrok pronesen před dětmi.

K skutkové podstatě přečinu Šu 14 čis. 5 zákona, pokud jde o hanobení národa nebo národní menšiny, se vyžaduje po stránce objektivní, že hanobení vyvolá nebezpečí, že jím bude obecný mír v republice skutečně ohrožen; subjektivně vyžaduje se pachatelovo vědomí, že jeho čin může býti postřehnut více osobami, naplňujícími svým počtem pojem zástupu, a že ono nebezpečí z jeho činu vznikne.

Spolužití dvou národností vedle sebe samo o sobě nemusí ještě býti podkladem pro ohrožení obecného míru.

Obecným mírem v republice rozumí se klidné soužití (vzájemná snášenlivost) občanstva přes rozpory rázu zejména národnostního, náboženského a sociálního. Obecný mír může býti ohrožen i tehdy, byl-li hanobením zavdán podnět k porušení míru i jen mezi občany jednotlivého obvodu nebo místa v republice; předpokládá se však, že čin buď sám o sobě nebo ve spojení s okolnostmi, za nichž se stal, poukazuje k nebezpečí, že jím budou vyvolány nebo prohlubovány a zostřovány rozpory oné povahy.

(Rozh. ze dne 1. června 1926, Zm II 520/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Olomouci ze dne 8. srpna 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle Šu 14 čis. 5 zákona na ochranu republiky a přestupky podle Šu 431 tr. zák. a podle Šu 1 zákona z 12. srpna 1921, čis. 309 sb. z. a nař., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu jako zmatečný a krajskému soudu v Olomouci uložil, by věc znovu projednal a rozhodl.